

Ezer éve annak, hogy a magyar nemzet a honalapító Árpád vezetése alatt a Kárpátok bérceit átlépte és a Duna-Tisza síkjain lábát megvetette. Egy nemzeti katasztrófa üzte el őt ideiglenes honából; de nem az ellenség bosszúja, nem a családi tűzhelyei ellen intézett orvtámadás kényszerítik őt a vándorlásra; a bolgár-bessenyő támadás csak az alkalmat szolgáltatja arra, hogy nemzetét Árpád azon hazába vezesse, melyet számára már kiszemelt s mely az ideiglenes honnál országalapításra sokszorosan alkalmasabb.

A magyar tehát nem mint üldözött menekült lép e földre, mely itt oltalmat keres, hanem jön, hogy a kiszemelt országot karja erejével elfoglalja, azon büszke tudattal, hogy az országot nemcsak meghódítani, de megtartani is képes. Nem mint vendég telepszik meg itt, hanem mint úr, aki az elfoglalt országot vérszerzette jogon tulajdonába veszi.

Megdobbant a föld, midőn Árpád hős serege a bércekről leszállt, s dobbanását megérezték a népek, melyek itt tanyáztak; futnak az erős, a hatalmas nemzet elől, vagy

rövid védekezés után meghódolnak, mert tudják, hogy a ki ellenállani merészel, azt a magyarok ereje összezúzza. De megérzi a dobbanást nemsokára egész Európa; a magyar név rémületbe ejti népeit egész a tengerekig, híre, dicsősége befutja az egész világot.

A művészet megörökítette a honszerző Árpád fenséges alakját, midőn a kivívott győzelem után vezéreitől környezve az új hon térein szétttekint. Homloka borús, mintha belátna lelke az idők messzeségébe, s szive megsejtené a nagy veszedelmeket, melyek népére a jövőben várnak.

Vajjon hitte, remélte-e, hogy népe még egy évezred után is él és úr lesz e hazában?

Hinnie kellett! Mert neki, aki nemzetének nemcsak vezére, de prófétája is volt, aki népének őseréjét ismerte, bíznia kellett nemzete jövőjében.

És a magyar nemzet e bizalmat igazolta is. A magyarok Istene megedzette szivét és karját, s bárha ezeréves élete nem egyéb, mint a küzdelmek szakadatlan láncolata, helyét mindig diadalmasan megállotta. Nincs rög e hazában, melyet a magyar vérevel ne áztatott volna, nincs talpalatnyi tér, melyért küzdeni ne lett volna kénytelen. Ellenségei közt azonban mindig a legnagyobbak, legveszedelmesebbek, saját fiai voltak. De midőn a pártviszályok a nemzetet a bukás örvénye felé sodorták, a nemzet fölött örködő isteni hatalom mindig küldött egy nagy szerencsétlenséget, mely fiait újból egyesítette, a nemzetet újból nagygyá, hatalmassá tette. A szerencsétlenséggel arányban növekedett ereje, vitézsége, honszeretete, s a magyar nemcsak önmagát tartotta fenn, de évszázadokon át védő bástyája lön Európának, a kereszténységnek, a civilisationak.

Egy évezred nagy idő! A magyar nemzet sokszor átalakult e hosszú idő alatt, de ha a honszerző Árpád az évezred fordulóján ismét közénk szállana, nemzete sorsán most sem kellene kételkednie. Az erények, melyekre akkor reményét építette élnek, még pedig megerősítve a keresztény hit által, ma is a magyarban; az erő és a vitézség, a honszeretet és a törvényes fejedelme iránti hűség, a szabadságszeretet és jogtisztelet, az önmagába és jövőjébe vetett bizalom, a nemzetnek ma is legfényesebb tulajdonságai.

Örködjünk, hogy ez erények belőlünk s utódainkból soha ki ne vesszenek s akkor jogunk van hinni, hogy rejt-
sen bár a jövő bármily veszedelmeket méhében, a magyar nemzet egy második évezredet is dicsőséggel fog megérni.
